

Leren van en met elkaar in Suriname

‘De school komt van heel ver!’

Lesgeven bij 38 graden zonder airco of ventilatie is best vermoeiend. Dat ondervinden elf Nederlandse leerkrachten die in oktober twee weken met Edukans in Suriname waren. Van en met elkaar leren, is het devies. Afgezien van de extreme temperaturen, liggen de uitdagingen op het Surinaamse platteland in de andere moedertaal van de leerlingen, niet volledige bevoegdheid van docenten, achterblijvende prestaties en niet altijd even gemotiveerde leraren en leerlingen.

Elke ochtend wordt de vlag gehesen, het Surinaamse volkslied gezongen en een gebed uitgesproken op de La Providentia-basisschool in Abadukondre in het district Marowijne. De leerlingen staan keurig in rijen opgesteld en zingen uit volle borst mee. Daarna gaan ze naar hun klassen en krijgen les. Dat laatste lijkt logisch, maar Mildred Klarenbeek van Edukans vertelt: ‘Dat was vorig jaar wel anders, toen we hier voor het eerst waren met Werelddocenten. Er werd nauwelijks onderwijs gegeven.

De school komt van heel ver en ik ben heel blij met de vooruitgang.'

SOMMEN

In groep 8 zit Angeliqwe Berendsen, net gepensioneerd juf uit Den Bosch, achterin de klas bij juf Soraya. De groep krijgt een lange rekeninstructie, waarbij de helft oplettend zit mee te schrijven en de andere helft niet. Berendse observeert en ziet dat een meisje sommen maakt voor haar buurjongen. 'Nee nee, je kunt het heus wel zelf. Probeer het eens? Ja, goedzo! Zie je nou wel!' 'Dan gaan we nu door naar aftreksommen', kondigt juf Soray aan. 'Optellen is som! Aftrekken is verschil!' dreunt de klas de juf na. Als een jongen op het bord een som goed oplost, klinkt er applaus. Af en toe snerpt de juf: 'Let op!' Een jongen die de som 69-19 moet maken, zet in zijn schrift 69 streepjes, krast er vervolgens weer 19 door en telt dan het resultaat. Berendsen ziet dat een jongen achterin de klas niet mee doet. Ze verplaatst hem naar een plekje vlak voor het schoolbord. Het gezicht van de jongen straalt verbazing uit. Er klinkt gegniffel van zijn medeleerlingen. Later bespreken de twee leerkrachten de les na. Berendse complimenteert haar Surinaamse collega met haar goede manier van uitleggen en vraagt wat ze vond van de verplaatsing van de zwakke rekenaar naar voren. 'Ik was daar niet opgekomen eerlijk gezegd', zegt juf Soraya. 'Maar ik vond het best een goed idee.' Even verderop klinkt luid gelach en gezang: Ineke Mars, leerkracht groep 6 aan de Lucasschool in Utrecht-Kanaleneiland, doet met groep 3 hoofd-schouders-knie-en-teen. Haar Surinaamse collega doet enthousiast mee.

JONGE MOEDERS

Schoolleider Bonita Shepperd vond de overgang van stad naar platteland best heftig. 'De moedertaal van de Marrons (afstammelingen van de slaven die van de plantages weglieden en een bestaan opbouwden in het regenwoud, red.) is Aucaans en dat beheers ik niet. Verder vind ik de betrokkenheid van ouders hier veel kleiner dan in de stad. Hier zijn de moeders vaak heel jong, 11 of 12 jaar, waardoor kinderen worden opgevoed door oma's die niet zelf naar school zijn geweest en er niet zo veel waarde aan hechten. Daarnaast heb je heel veel alleenstaande moeders die zeggen geen tijd te hebben voor hun kinderen. Ze moeten naar hun 'kostgrondje' en laten hun oudste van 6 jaar passen op de kleinere kinderen. Maar ik ben zelf ook alleenstaande moeder van drie kinderen en vind dat geen excuus. Je moet het goede voorbeeld geven.' Lachend: 'En ik denk ook: als je het dan niet zo breed hebt, neem dan niet zo veel kinderen.'

Het schoolbestuur werkt samen met Edukans en de Vereniging Christelijk Onderwijs Groningen aan ouderbetrokkenheid. In dat kader worden er bijeenkomsten voor ouders georganiseerd en is er een oudercommissie

in het leven geroepen met daarin ouders die de contacten onderhouden met ouders in de dorpen. Shepperd vertelt nogal eens met agressieve leerlingen te maken te hebben, 'opgekropte woede, niet kunnen uiten van gevoelens. Laatst hadden we nog een steekincident met een jongen van het internaat dat naast de school staat. Dan kan ik niet anders doen dan optreden als maatschappelijk werkster, toch?'

SMILE VOOR DE KLAS

Shepperd was net een weekje schoolleider toen de Edukans-Werelddocenten vorig jaar op de stoep stonden. 'Er deden toen zeven docenten van mijn team mee. Ze hebben er veel van opgestoken, onder andere over complimenten geven aan leerlingen en met een "smile" voor de klas staan.' Een leerling komt binnen. Hij is zijn schrift vergeten. Shepperd geeft hem een nieuw schrift. 'Ik heb daarna een goede teambuildingdag georganiseerd, waarvoor ik sponsorgelden heb opgehaald', vervolgt ze. 'Maar de sfeer op school was niet goed, er waren docenten die mij zwaar tegenwerkten, ik kwam vaak huilend en depressief thuis. Het lukte me in die

Elke ochtend wordt de vlag gehesen op La Providentia.

omstandigheden niet om een vervolg te geven aan het proces dat door Werelddocenten in gang was gezet. Uiteindelijk zijn er vijf leraren overgeplaatst en kreeg ik vijf nieuwe en een leesjuf. Nu hebben we een heel fijn team met gemotiveerde docenten en gaan we weer vol voor het project Werelddocenten. We willen werken aan een kindvriendelijke omgeving, gemotiveerde leraren en leerlingen, een frisse goed onderhouden school, respect voor leraren en leerlingen die volle aandacht hebben voor de lessen.' Er staan weer twee schriftloze leerlingen in haar kantoortje. 'Ik wil ook meer geslaagden voor de mulo (in groep 8 worden leerlingen getoetst of ze naar lbo of mulo kunnen en alleen de mulo-leerlingen worden 'geslaagd' genoemd, red), want dat lag vorig jaar maar op 17 procent.'

SIMPELER METHODE

De ambities van de schoolleider worden gedeeld door het schoolbestuur Rooms Katholiek Bijzonder Onderwijs (RKBO), waar de school onder valt. 76 scholen telt het bestuur, waarvan 11 in het voortgezet onderwijs. Wendy Oliveira, consulent onderwijs en zorgcoördinator: 'Het grootste verschil tussen scholen in stad en platteland is dat leerlingen op het platteland geen Nederlands spreken. Ze spreken Aucaans als ze binnenkomen en aan onze leraren de taak om hen Nederlands te leren. Een ander verschil is dat leerkrachten in de stad vaker volledig bevoegd zijn dan op het platteland. Het gevolg van deze twee zaken, andere moedertaal en niet volledig bevoegde docenten, is dat de prestaties op scholen in het platteland achterblijven.'

Gloria Power, hoofd afdeling onderwijs: 'Het verschil in slagingspercentage tussen stad en platteland is ook enorm. Scholen in de stad halen soms wel 80 procent geslaagden, op het platteland rond de 20 of 30 procent.'

'Ik vond het best een goed idee', zegt juf Soraya over de verplaatsing van een leerling naar voor in de klas.

Angelique Berendsen observeert rekenles groep 8.

Het bestuur zet in op leesjufs op alle scholen, ondersteunende programma's voor leraren en een grotere ouderbetrokkenheid. Olivie: 'Ouders moeten het nut van onderwijs inzien, anders komt het niet goed.' Als zij de minister van Onderwijs was, zou ze differentiatie aanbrenge in het curriculum voor scholen in de stad en op het platteland. 'Leerlingen op het platteland moeten het anders aangeboden krijgen, want op de stadse manier hebben ze er niet veel aan.' Power vult aan: 'Dat is wel de *bottleneck* in het onderwijs hier: de uniforme aanbieding van de lesstof. Laat ze een methode bedenken voor de stad en een iets simpeler methode voor het platteland.'

GRIETJEBIES

Ondertussen in groep 6: Atze van den Bos, docent pedagogiek aan de Hogeschool van Amsterdam, observeert een leesles. De kinderen moeten hardop lezen voor een cijfer. 'Waar ga je op letten?' vraagt de juf. 'Leestekens, vraagtekens, dubbele punt', dreunen de kinderen op. De juf leest eerst een stukje voor over Wonnie, een meisje dat eruit ziet als een heks en wier neus zo groot is dat er drie *grietjebies* - hilariteit in de klas - op kunnen zitten (een tropische zangvogel, red.). Daarna lezen de kinderen om beurten een stukje voor, met liniaal of pen de woorden volgend. Als één jongetje er niet uitkomt, zeggen de anderen gretig: 'Laat mij het doen juf!' Maar ze houdt voet bij stuk. De jongen moet het leren. Daarna doen ze een oefening uit de methode *Taal voor jou* uit het jaar 1986. 'We gaan dit drie maal lezen, anders begrijpen we het niet. Als je het één maal leest, ga je het dan begrijpen?' 'Nee juffrouw!' in koor. Een jongen legt zijn hoofd op zijn armen en valt in slaap. Veel anderen buigen zich over het boek en gaan aan het werk. ■

Wil je ook een keer mee als Werelddocent voor Edukans? Neem dan eens een kijkje op www.edukans.nl/worldteacher.

